

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция „Програма за образование“

20.2.2023 г.

X Георги Вайсилов

ОДОБРЯВАМ

Проф. д-рн Георги Вайсилов

Signed by: Georgi Nikolov Vayssilov

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ“ ВЪВ ВРЪЗКА
С ОТЧИТАНЕТО НА ПОСТАВЕНИТЕ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ
ЗА 2022 ГОДИНА**

I. Обща информация

Настоящият доклад е разработен във връзка с изискването на чл. 63 от Закона за администрацията, който определя, че в годишните доклади за дейността на изпълнителните агенции се отчита изпълнението на поставените стратегически цели и приоритети от програмата на Министерския съвет. Докладът се публикува на електронната страница на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ до 28 февруари 2023 г.

Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО) е създадена с Постановление на Министерския съвет № 237/23.10.2017 г., изм. с Постановление № 48/18.03.2019 г. и изм. с Постановление № 70/02.03.2021 г., към министъра на образованието и науката. Агенцията е второстепенен разпоредител с бюджет и основната ѝ функция е на Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) 2014-2020 с всички произтичащи от това задължения и отговорности, съгласно националното законодателство и правото на ЕС. С Решение № 712 на Министерския съвет от 6 октомври 2020 г. на агенцията е възложено да изпълнява и функциите на управляващ орган на Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Изпълнителната агенция се управлява и представлява от изпълнителен директор, чиито задължения са подробно разписани в чл. 6 от Устройствения правилник на агенцията.

II. Основни цели и задачи пред администрацията за 2022 г.

Основните цели на административните звена в ИАПО за 2022 г. са свързани с:

- Успешно планиране, програмиране, оценка и мониторинг на ОПНОИР 2014-2020 и подготовка на Програма „Образование“ 2021-2027;
- Успешно планиране и подготовка на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027;
- Успешна реализация на инвестициите по Националния план за възстановяване и устойчивост;
- Осигуряване на своевременни и адекватни действия, свързани с навременна оценка на подадените проектни предложения и подбор на проекти в съответствие с приоритетите на ОПНОИР 2014-2020 и Програма „Образование“ 2021-2027, с цел предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;
- Навременно сключване на административни договори за безвъзмездна финансова помощ и осигуряване на адекватни механизми за гарантиране законосъобразността и целесъобразността на последващите изменения;
- Извършване на качествена и навременна верификация на пакети отчетни документи, в т.ч. осъществяване на последващ контрол на външни възлагания, извършени от бенефициентите;
- Принос за постигане на физическите и финансови цели на ОПНОИР 2014-2020, в т.ч. принос за финансовата цел за 2022 г.;
- Извършване на текущо наблюдение на изпълняваните проекти, вкл. чрез проверки на място;
- Ефективно и законосъобразно осъществяване на предварителен контрол, процесуално представителство, управление на риска и администриране на сигнали и нередности по ОПНОИР 2014-2020 и ОП РЧР 2007-2013;
- Финансово управление, контрол и отчетност на средствата на ОПНОИР 2014-2020 и на бюджетните средства;
- Ефективно и ефикасно управление, изпълнение и отчитане на бюджетните линии по приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР 2014-2020;

- Повишаване на административния капацитет на Управляващия орган - управление и развитие на човешките ресурси и осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Организиране, координиране и контрол на дейностите по административно и информационно обслужване.

Предизвикателствата, пред които беше изправено ръководството на агенцията през 2022 г., бяха свързани основно с договарянето на свободния финансов ресурс и увеличаване обема на верифицираните разходи по ОПНОИР 2014-2020, укрепване на административния капацитет и повишаване на ефективността на работата на агенцията, осигуряването на правилното функциониране на системите за програмиране, наблюдение, оценка, отчитане и контрол, както и ефективната подготовката за навременното стартиране на Програма „Образование“ 2021 - 2027.

Основните усилия на структурата бяха насочени към избягване на риска от загуба на средства през 2022 година по ОПНОИР 2014-2020, както и подготовката и приключването на преговорите относно Програма „Образование“ 2021-2027 г.

В допълнение, през 2022 г. ИАПО беше включена активно в изпълнението на дейности по подготовка за реализацията на компонент 1 „Иновативна България“ на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) в частта, касаеща инвестицията в модернизация на образователна инфраструктура.

III. Изпълнение на дейности за 2022 г. в рамките на отделните административни звена на ИАПО

1. Дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“

Във връзка с изпълнение на заложените основни цели по планиране, програмиране, оценка и мониторинг на ОПНОИР 2014-2020, подготовка на Програма „Образование“ 2021-2027 и изпълнение на дейности, свързани с НПВУ и подготовка на Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027, през 2022 г. дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ извърши следното:

По ОПНОИР 2014-2020 г.

- Годишният доклад за изпълнение на програмата за 2022 г. е изготвен съвместно с всички дирекции в УО, одобрен е от Комитета за наблюдение на ОПНОИР 2014-2020 и от Европейската комисия.

- Проведени са две присъствени заседания на Комитета за наблюдение на ОПНОИР 2014-2020, които представляваха заседания на т.нар. Комитет в сянка по отношение Програма „Образование“ 2021-2027 г., както и са проведени 3 писмени процедури.
- Изменени са Методологии и критерии за подбор на 5 операции за увеличаване на бюджет и продължителност на операциите.
- След съгласуване с Министерството на финансите на Насоките за кандидатстване относно режима на държавни помощи процедура „Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование“ е обявена за кандидастване.
- Във връзка с извършването на оценки на ОПНОИР 2014-2020 г. през 2022 г.:
 - Завърши дейността на Работната група по изготвянето вътрешна оценка на системните проекти с конкретен бенефициент МОН. Финалният доклад от вътрешната оценка е публикуван на сайта на ИАПО и Единния информационен портал за ЕСИФ, за което е информиран и Комитетът за наблюдение на програмата;
 - Продължи дейността на Работната група по вътрешна оценка на Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на ОПНОИР 2014–2020, като с доклад са отчетени резултати от дейността ѝ.
 - Съвместно с дирекция „Администрация и управление“ беше проведена процедура за избор на изпълнител на обществена поръчка с предмет: „Извършване на оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на процедури, насочени пряко или косвено към маргинализирани групи като ромите, по Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“ на ОПНОИР 2014–2020 и съответно беше сключен договор с изпълнител. Договорът е в процес на изпълнение.

По Програма „Образование“ 2021-2027 г.

- През 2022 г. бяха проведени няколко кръга от преговори и консултации с Европейската комисия. Програма „Образование“ 2021-2027 г. получи официално одобрение с РЕШЕНИЕ CCI 2021BG05SFPR001 от 08.08.2022 г. като тя е една от първите програми на страната ни за новия програмен период, одобрени от Комисията.
- С оглед навременно стартиране на операциите по Програма „Образование“ 2021-2027 г. през 2022 г. бяха разработени Методология и критерии за подбор на две

операции, както и Насоки за кандидатстване, и съответно бяха обявени две процедури за кандидатстване - „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“ (30.09.2022 г.) и „Модернизиране на професионалното образование и обучение“ (20.12.2022 г.).

- В допълнение, през 2022 г. са извършени следните дейности, свързани с предстоящи процедури по Програма „Образование“ 2021-2027 г.:
 - Изготвена и одобрена от Комитета за наблюдение е Индикативна годишна работна програма за 2023 г.;
 - По процедура „Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт“ е разработен проект на Методология и критерии за подбор на операцията, който е представен за обсъждане на 17-то заседание на Комитета за наблюдение на 23.11.2023 г.;
 - По процедура „Подобряване на качеството на общото образование чрез ефективно прилагане на компетентностен модел“ са разработени и утвърдени от Комитета за наблюдение Методология и критерии за подбор на операция.
 - По процедура „Подкрепа за развитие на проектна докторантура“ са изготвени проект на Методология и критерии за подбор на операция и концепция за опростени разходи по операцията.
 - По процедура „Техническа помощ“ са изготвени и одобрени от Комитета за наблюдение Методология и критерии за подбор на операция.
 - Предприети са действия за сформирание на Комитет за наблюдение на Програма „Образование“ 2021-2027 г., вкл. е проведена процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, които да участват в състава на Комитета за наблюдение.

По Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г.

- ИАПО участва в подготовката на приоритетно направление 1 „Устойчиво развитие на националния капацитет за научни изследвания и иновации” и приоритетно направление 2 „Стимулиране на международното научно сътрудничество и участието в рамковите програми на ЕС” на Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научноизследователска и иновационна екосистема” и в изготвянето на становища и обосновки в рамките на преговорите с Европейската комисия.

По Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)

- По процедура „Модернизация на образователна среда“ е изготвен пакет документи за кандидатстване, който след съгласуване с Министерството на финансите (МФ) и Министерството на образованието и науката (МОН) и проведено обществено обсъждане със заинтересованите страни е публикуван на 20.10.2022 г.
- По процедура „Ремонт и рехабилитация на общежития в системата на училищното образование“ е изготвен пакет документи за кандидатстване, който е съгласуван с МОН, Централното координационно звено (ЦКЗ) и МФ за режима на държавните помощи, и е проведено обществено обсъждане в периода 02.11. – 02.12.2022 г.
- По процедура „Проектиране, строителство и въвеждане в експлоатация на нова сграда на училища и детски градини“ е изготвен пакет документи за кандидатстване, който е съгласуван с МОН, МФ и четирите конкретни крайни получатели.
- По процедура „Изграждане на центрове за високи постижения в професионалното образование и обучение“ е изготвен пакет документи за кандидатстване.
- По процедура „Създаване на Национален и на регионални STEM центрове“ е изготвен пакет документи за кандидатстване, който е съгласуван с МОН, МФ, Националния STEM център и ЦКЗ.

2. Дирекция „Подбор на проекти и договаряне“

През 2022 г. дирекцията фокусира своята дейност върху следните основни направления:

Извършване на оценка на постъпили проектни предложения

- По процедура „Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование“ по ОПНОИР 2014-2020 е назначена оценителна комисия, която извърши оценката на постъпилите 5 бр. проектни предложения.
- По процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ - Компонент 2, втори прием е приключена оценката на 1 бр. проектно предложение, процедирани са 3

бр. решения за прекратяване на производство по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) за 3 бр. оценени проектни предложения по първи прием.

- По операция от стратегическо значение „Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното образование“ по Програма „Образование“ 2021 – 2027 г. е извършена оценка на 1 бр. проектно предложение.

Сключване на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (АДФП) по ОПНОИР 2014-2020 и процедиране на изменения на сключени договори

- По процедура „Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование“ по ОПНОИР са сключени 5 бр. АДФП.
- По процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ - Компонент 2 са сключени 4 бр. АДФП.
- По процедура „Модернизация на висшите училища“ е сключен 1 бр. АДФП за изпълнение на второ резервно проектно предложение.
- По процедури за подбор на проекти, финансирани по ОПНОИР 2014-2020 г., в изпълнение на многофондови стратегии при прилагане на подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР) са сключени общо 7 бр. АДФП. Прегледани са 12 бр. годишни доклади за изпълнение на Стратегии за прилагане на подхода ВОМР.
- Процедирани са изменения на сключени АДФП, като са сключени общо 67 бр. допълнителни споразумения.

Дирекцията участва активно в разработването на методологиите и критерии за подбор на операциите, както и Насоките за кандидатстване по новите операции по Програма „Образование“ 2021-2027 и Националния план за възстановяване и устойчивост.

През 2022 г. дирекцията се включи в продължаващата вътрешна оценка на проектите, изпълнявани по Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“ на ОПНОИР, в рамките на която се изготвиха и Насоки за подготовка на Програми за развитие и устойчивост с бизнес планове от страна на Центровете за върхови постижения и Центровете за компетентност, с цел успешното им кандидатстване за финансиране по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация (ПНИИДИТ).

3. Главна дирекция „Верификация“

През 2022 г. дирекцията фокусира своята дейност върху следните основни направления:

Изготвяне на Доклади по сертификация по ОПНОИР 2014-2020

- Бяха изготвени 7 доклада за сертификация:
 - ✓ Доклад за сертификация 8/5 от 10.02.2022 г. на стойност **9 311 940,60 лв.** (одобрен на 07.03.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 8/6 от 11.04.2022 г. на стойност **21 848 229,74 лв.** (одобрен на 04.05.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 8/7 от 10.06.2022 г. на стойност **41 216 060,61 лв.** (одобрен на 01.07.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 9/1 от 10.08.2022 г. на стойност **60 071 450,82 лв.** (одобрен на 29.08.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 9/2 от 10.10.2022 г., на стойност **14 730 056,97 лв.** (одобрен на 26.10.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 9/3 от 10.11.2022 г., на стойност **29 964 310,41 лв.** (одобрен на 29.11.2022 г.);
 - ✓ Доклад по сертификация 9/4 от 12.12.2022 г., на стойност **9 938 289,57 лв.** (одобрен на 29.12.2022 г.).
- Сертифицираните разходи по ОПНОИР 2014-2021 с натрупване са в размер на **914 788 507,39 лв.**

Верифициране на отчети и извършване на проверки на място

- През 2022 г. са разгледани и верифицирани 322 пакета с отчетни документи, подадени от бенефициенти по ОПНОИР 2014-2020, от които 25 искания за авансово плащане, 259 искания за междинно плащане и 38 искания за окончателно плащане.
- Изготвен е Годишен план за извършване на проверки на място за 2022 г., който е утвърден на 28.01.2022 г.
- Осъществени са проверки на място съгласно Годишния план за проверки на място за 2022 г., посещения на обекти, за които са предвидени СМР/СРР. Общо са осъществени 128 броя планирани проверки на място, както и 21 непланирани

проверки на място по договори, изпълнявани по процедури на подбор по приоритетни оси 2 и 3 на ОПНОИР. Осъществени са 495 бр. проверки на място на проекти с конкретен бенефициент МОН. Общо са извършени проверки на доставено оборудване по сключени 134 бр. договора по приоритетна ос 1 на ОПНОИР 2014-2020, както и 7 бр. проверки на обектите, за които е предвидено СМР/СРР.

- Извършени са 7 бр. проверки на място за спазване изискванията на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации по приоритетна ос 1 на ОПНОИР 2014-2021.
- Изготвени и публикувани са Указания към бенефициентите относно най-често допусканите грешки при провеждането на обществени поръчки по ОПНОИР 2014-2020.
- Проведено е въстъпително обучение по процедура 3.019 „Достъп на уязвими групи до висше образование“.

Дирекцията участва активно в разработването на методологиите и критерии за подбор на операциите, както и Насоките за кандидатстване по новите операции по Програма „Образование“ 2021-2027.

4. Дирекция „Управление на риска и контрол“

През 2022 г. дирекцията фокусира своята дейност върху следните основни направления:

- Осъществяване на процесуално представителство в съдебни заседания, окомплектоване на жалби и изпращане в съда; изготвяне на писмени бележки, становища, възражения, както и проучване на актуална съдебна практика по казуси, сходни или идентични с предмета на съдебните спорове;
- Осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност на решенията за отказ за предоставяне на БФП и разглеждане на възражения, подадени от кандидати по процедури за предоставяне на БФП;
- Осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност на административни договори за предоставяне на БФП и допълнителни споразумения за изменението им;
- Осъществяване на предварителен контрол на решения за верификация по проекти и за законосъобразност на писмата за стартиране на процедурите за

определяне на финансови корекции и на решенията за определяне на финансови корекции по чл. 73 от ЗУСЕСИФ;

- Осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност/изготвяне на проекти на заповеди/проекти на вътрешни правила, както и изготвяне на вътрешни заповеди;
- Преглед на методология и критерии за подбор на операции, както и на въпроси и отговори по процедури;
- Администриране на сигнали за нередности;
- Дейности по управление на риска съгласно функциите на дирекцията;
- Изготвяне на изменения и допълнения в Описанието на действащите функции и процедури, свързани с Управляващия орган и Сертифициращия орган на ОПНОИР 2014-2020 г., и в Наръчника за управление на ОПНОИР.

Дирекцията участва активно в разработването на методологиите и критерии за подбор на операциите, както и Насоките за кандидатстване по новите операции по Програма „Образование“ 2021-2027.

5. Дирекция „Финансово планиране, счетоводство и плащания“

През 2022 г. дирекцията фокусира своята дейност върху следните основни направления:

- Извършени са плащания на стойност **132 418 498.69 лв.** от ЕСФ и **47 001 868.43 лв.** от ЕФРР по ОПНОИР 2014-2020, 224 265,00 лв. от бюджета на Изпълнителната агенция, 9 520 700,00 лв. по приоритетна ос 4 „Техническа помощ“ на ОПНОИР 2014-2020.
- Съвместно с Главна дирекция „Верификация“ са изготвени общо 7 бр. доклади по сертификация и декларации за допустимите разходи.
- Изготвени и изпратени са 35 бр. искания за средства.
- Изготвени са Декларация за управлението и Годишно обобщение на окончателните одитни доклади и на извършените проверки във връзка с Годишното счетоводно приключване на счетоводна година 2020-2021.
- Подготвена е информация във връзка с бюджетната процедура и изготвянето на проектобюджет на първостепенните разпоредители с бюджет за 2023 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2024 г. и 2025 г. (приложение №9а) и доклад-анализ към него.

6. Дирекция „Администрация и управление“

През 2022 г. дирекцията фокусира своята дейност върху следните основни направления:

- Осъществени са множество дейности за укрепване на административния капацитет на Управляващия орган (конкурси, мобилности и подбори за запълване на щата и др.). Съгласно утвърдения Годишен план за общи и специализирани обучения за служителите за 2022 г. 99 служители на ИАПО са преминали 355 индивидуални обучения. Съвместно с Института по публична администрация е организирано специализирано обучение за Управляващия орган и бенефициентите по ОПНОИР на тема „Изграждане на ефективни системи за превенция и установяване на нередности и измами“.
- Проведени са процедури за възлагане на обществени поръчки и са сключени договори въз основа на тях. Сключени са и други договори от стопански характер, имащи за цел осигуряване функционирането на администрацията.
- Проведена е процедура за избор на медии за осъществяване на медийна кампания, която е проведена в периода октомври - ноември 2022 г.
- Извършени са необходимите дейности за информационно обслужване на агенцията, включително за осигуряване на работата в условията на отдалечен достъп и възможност за провеждане на онлайн срещи и събития.
- Подписано е оперативно споразумение за верификация на разходите за техническа помощ между ИАПО и администрацията на Министерския съвет, което е в сила от 14.10.2022 г.
- Изготвени са и са внесени пакети отчетни документи към междинни искания за плащане по приоритетна ос „Техническа помощ“ на ОПНОИР. Всички искания са верифицирани и разходите съответно са възстановени.
- Проведени са следните събития: Годишно публично събитие по ОПНОИР, Регионална среща „От наука към иновации“ и заседание на Комитета за наблюдение, както и са направени актуализации по интернет страницата на агенцията.